

Beskæftigelse, uddannelse og forventninger blandt forskeruddannede.

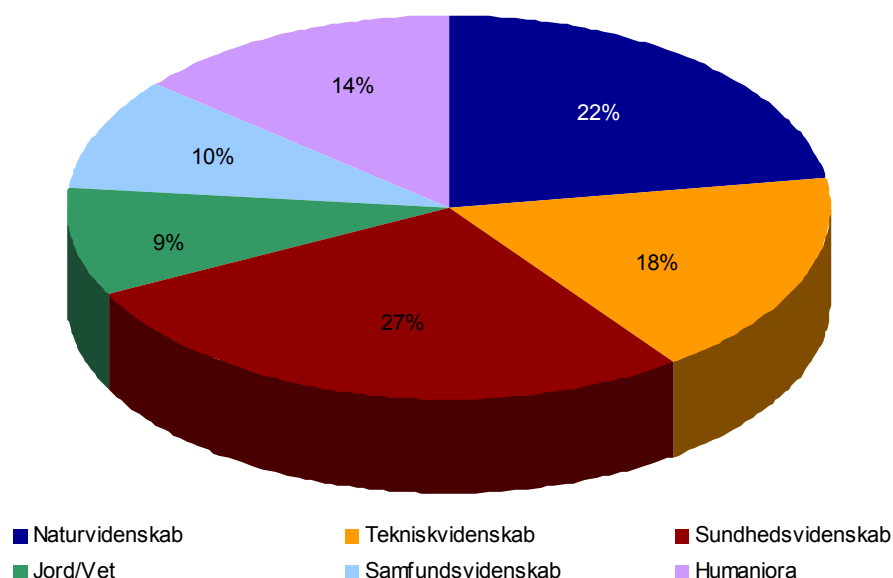
Sammen med en række andre OECD-lande er Danmark med i et pilotprojekt, hvis formål er at belyse forskeruddannedes karriereforløb med udgangspunkt i perioden efter endt forskeruddannelse. Projektet forventes afsluttet ved udgangen af 2007, men målet er, at projektet skal danne grundlag for en selvstændig statistik vedrørende forskeruddannedes karriereforløb. Der er på mange måder tale om et banebrydende projekt – blandt andet fordi projektet og den færdige statistik vil muliggøre en international sammenligning af en række centrale forhold vedrørende de enkelte landes forskeruddannelser.

Formålet med nærværende notat er dels at give et foreløbigt billede af de færdiguddannede ph.d.ers arbejdsmæssige placering og dels at vise oplevelse af forholdet mellem forventninger, uddannelse og jobmuligheder. Der vil i analysen blive fokuseret både på en fordeling efter hovedområder og efter nuværende beskæftigelse. Datagrundlaget for notatet er besvarelser fra 491 færdiguddannede ph.d.er, der alle blev indskrevet på et dansk universitet i 1998. Besvarelserne stammer fra en evalueringsundersøgelse af den danske forskeruddannelse, som Dansk Center for Forskningsanalyse i samarbejde med det svenske analyseinstitut SISTER og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling gennemførte i sidste halvdel af 2005. Den samlede evalueringsundersøgelse omfatter 1202 besvarelser svarende til en svarprocent på 70 af de 1729 spørgeskemaer, der blev udsendt. Respondentgruppen var personer, der i 1998 og 2002 blev indskrevet på den danske forskeruddannelse¹.

Forventninger og hovedområder

Nedenstående figur 1 viser de forskeruddannedes fordeling på hovedområder. Fordelingen svarer i store træk til fordelingen af samtlige nyindskrivninger i 1998.

Figur 1. Forskeruddannede fordelt på hovedområder. 1998, N=491.

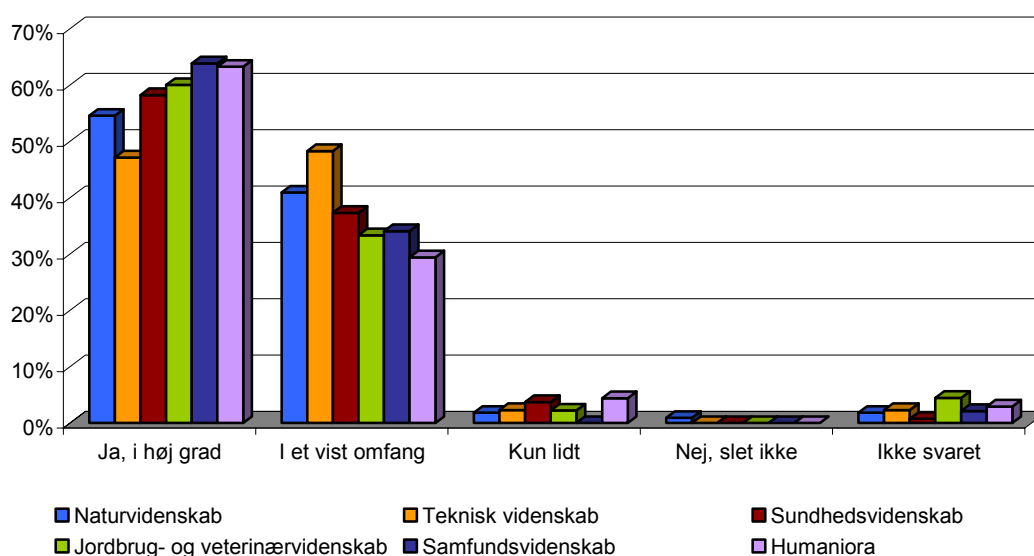

For hovedområderne samfundsvidenskab og humaniora gælder det, at de ligger 2-3 procentpoint under tilsvarende andele af nyindskrivningerne i 1998, mens sundheds og naturvidenskab ligger lidt over.

Figur 2 illustrerer i hvilket omfang de færdiguddannede ph.d.ers erhvervede kvalifikationer modsvares af deres forventninger til samme. Af figuren fremgår det, at der er størst sammenfald mellem forventninger og erhvervede kvalifikationer blandt ph.d.erne inden for områderne samfundsvidenskab og humaniora. For disse to områder svarer over 60 procent af de færdiguddannede, at uddannelsen "i høj grad" har givet dem de kvalifikationer, som de forventede

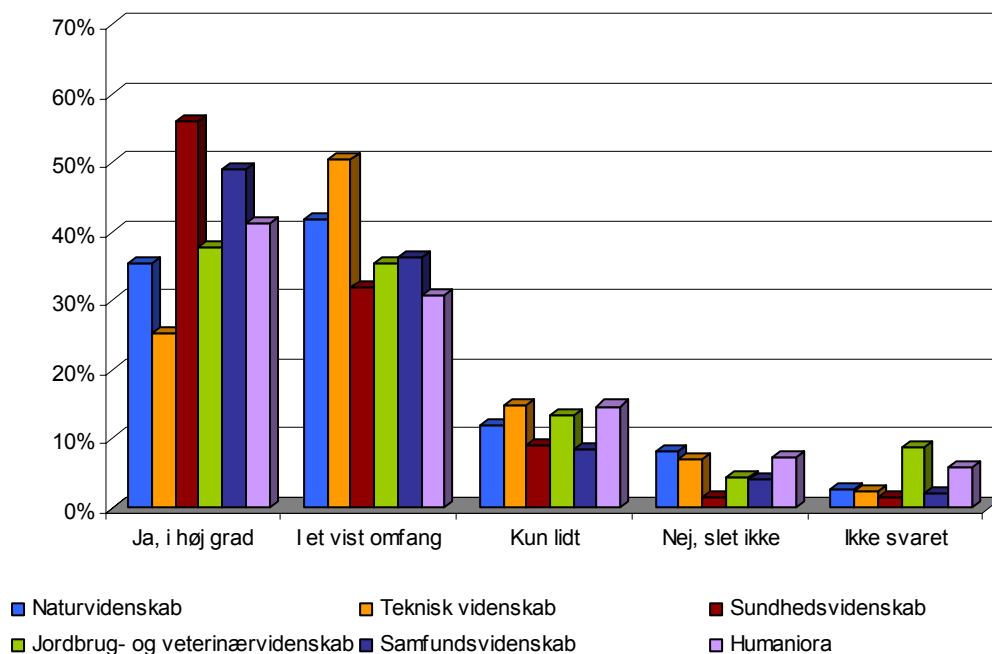
¹ For yderligere information om undersøgelsen henvises til rapporten "A Public Good – Ph.d. Education in Denmark", som findes på: <http://videnskabsministeriet.dk/site/forside/publikationer/2006>

Figur 2. Har din phd-uddannelse svaret til dine forventninger vedrørende dine kvalifikationer? N=491.

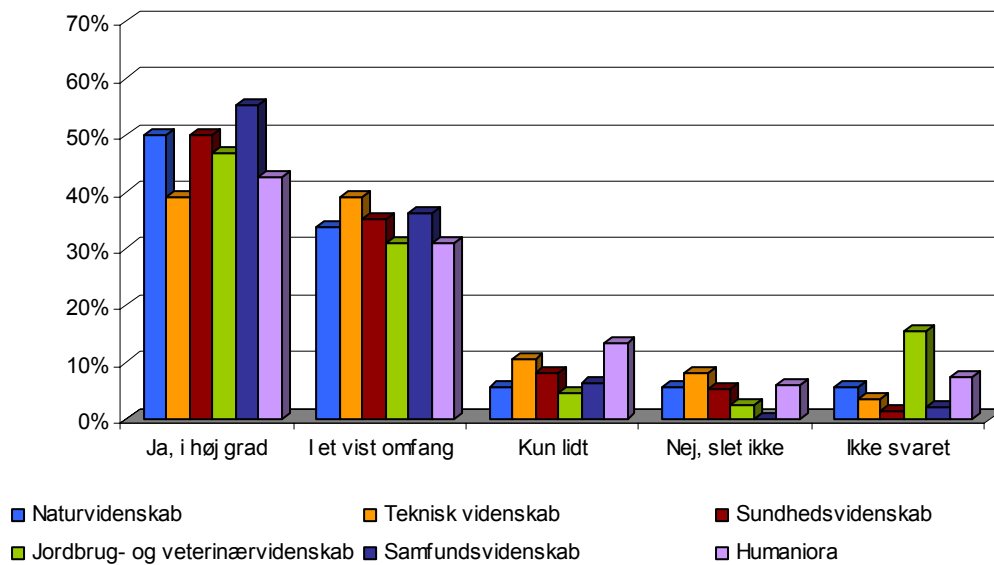
at få. Den laveste sammenhæng mellem forventninger og erhvervede kvalifikationer findes blandt ph.d.erne fra naturvidenskab og teknisk videnskab. Her har henholdsvis 55 og 47 procent angivet, at uddannelsen "i høj grad" har givet dem de kvalifikationer, som de forventede af få. Af de færdiguddannede ph.d.er fra sundhedsvidenskab og humaniora svarer 4 procent, at forskeruddannelsen "kun lidt" har givet dem de kvalifikationer, som de forventede.

Figur 3. Har din phd-uddannelse svaret til dine forventninger vedrørende dine karriereudsigter? N=491.

Af figur 3 fremgår det, at forskeruddannelsen for en stor dels vedkommende kun i begrænset omfang lever op til forventningerne om efterfølgende karrieremuligheder. Kun inden for det sundhedsvidenskabelige område svarer over halvdelen, at deres karrieremuligheder lever op til forventningerne. Der er dog stadig 10 procent af de sundhedsvidenskabelige ph.d.er, der oplever, at deres karrieremuligheder "kun lidt" eller "slet ikke" lever op til deres oprindelige forventninger. Blandt ph.d.erne fra de natur- og teknisk videnskabelige områder oplever lidt over hver femte, at deres karrieremuligheder "kun lidt" eller "slet ikke" kan leve op til forventningerne.

Figur 4. Har din phd-uddannelse svaret til dine forventninger vedrørende dit nuværende arbejde? N=491.

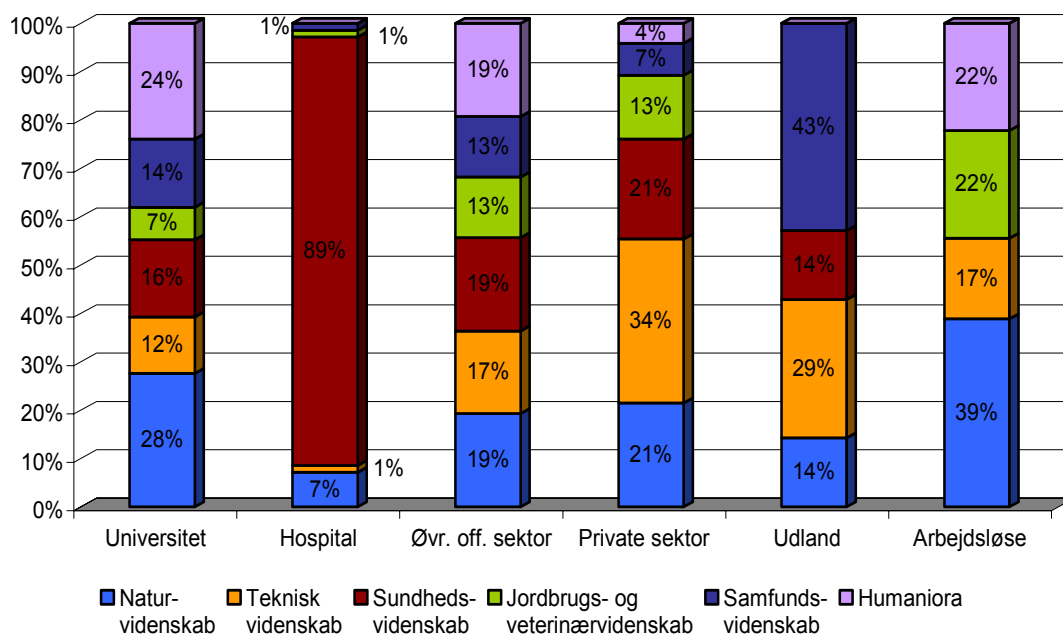

Figur 4 illustrerer forholdet mellem forskeruddannelsen og forventninger til nuværende arbejde. 55 procent af de samfundsvidenskabelige ph.d.ere oplever, at forskeruddannelsen "i høj grad" har svaret til forventningerne set i forhold til deres nuværende arbejde. Noget lavere er overensstemmelsen mellem uddannelse og nuværende arbejde blandt ph.d.erne inden for det teknisk videnskabelige område. Her oplever kun 39 procent, at der er "i høj grad" er overensstemmelse mellem forskeruddannelsen og forventningerne vedrørende nuværende arbejde. Samlet set oplever mellem 6 og 19 procent, at der "kun lidt" eller "slet ikke" er overensstemmelse mellem forskeruddannelsen og forventninger vedrørende nuværende arbejde.

Forventninger og sektorer

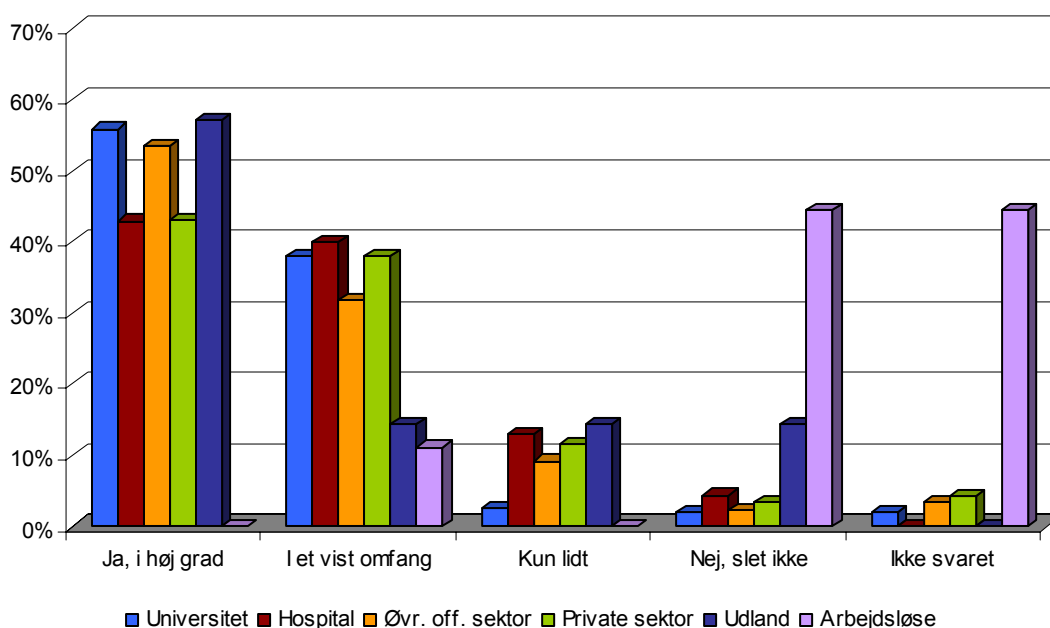
I det foregående afsnit blev forholdet mellem den enkelte ph.d.ers forventninger til forskeruddannelsen og kvalifikationer, karrieremuligheder samt nuværende arbejde belyst ud fra hovedområderne. Det følgende afsnit omfatter en overordnet vurdering af arbejdsmarkedets evne til at leve op til de forskeruddannedes forventninger til nuværende beskæftigelse.

Figur 5. Sektorer inddelt i hovedområder ud fra den enkelte sektors sammensætning af færdiguddannede phd'er. Procent. N=491.

Udgangspunktet er en inddeling af ph.d.erne ud fra deres egne angivelser af i hvilken sektor de på svartidspunktet var beskæftiget. Ph.d.erne er her fordelt på seks sektorer og figur 5 viser sektorenes sammensætning målt ud fra hovedområder. Af figuren fremgår det blandt andet, at 89 procent af de hospitalsansatte ph.d. er uddannet inden for det sundhedsvidenskabelige hovedområde. Ligeledes fremgår det, at henholdsvis 24 og 28 procent af de universitetsansatte ph.d. er stammer fra henholdsvis humaniora og naturvidenskab. Af de privatansatte ph.d. er udgør de med en teknisk videnskabelig baggrund den største gruppe. Denne gruppe udgør således 34 procent, mens de sundheds- og naturvidenskabelige ph.d. er begge udgør 21 procent af ph.d. er ansat i den private sektor. Antallet af arbejdsløse og ansatte i udlandet er forholdsvis små, hvorfor disse tal skal tages med forbehold. Men trods dette forbehold er det dog umiddelbart værd at bemærke, at knap 40 procent af de arbejdsløse ph.d. er i 2005 havde en naturvidenskabelig baggrund. Som det fremgår, er der relativ store forskelle sektorerne i mellem, hvilket selvfølgelig ikke er en ikke uvæsentlig pointe, når de enkelte sektorer evne til at leve op til de forskeruddannedes forventninger skal undersøges. Nedenstående skal derfor ses som en overordnet vurdering af forholdet mellem de forskeruddannedes forventninger og sektorenes arbejdsmæssige opfyldelse af samme.

Figur 6. Har din phd-uddannelse svaret til dine forventninger vedrørende dit nuværende arbejde? N=491.

Figur 6 viser, hvorvidt de forskeruddannede oplever, at deres uddannelse svarer til forventninger til deres nuværende arbejde. Ser man bort fra sektoren *Udland*, der som tidligere nævnt er relativ lille, viser det sig, at universiteterne og den øvrige offentlige sektor i størst omfang lever op til ph.d.ernes forventninger til nuværende arbejde vurderet ud fra deres forskeruddannelse. Mindst overensstemmelse findes blandt ph.d. er ansat på hospitalerne og i den private sektor. For disse to sektorer oplever mere end hver anden, at deres nuværende arbejde kun "i et vist omfang", "kun lidt" eller "slet ikke" lever op til forventningerne. Da undersøgelsen bygger på vurderinger fra relativt nyuddannede ph.d. er tyder disse foreløbige resultater på, at universiteterne umiddelbart bedst passer til og lever op til nyuddannede ph.d.ers arbejdsmæssige forventninger, mens det kniber mere i specielt hospitalssektoren. Om denne tendens holder på længere sigt er det desværre ikke muligt at konkludere om på baggrund af datamaterialet.